

APSTIPRINĀTS
Rīgas domes Drošības, kārtības
un korupcijas novēršanas jautājumu komitejas sēdē
2018.gada 22.februārī
(protokols Nr.12. 4§)

RĪGAS PILSĒTAS PAŠVALDĪBAS PRETKORUPCIJAS STRATĒGIJA 2018.-2021.gadam

Rīga, 2018

Rīgas pilsētas pašvaldības pretkorupcijas stratēģija 2018.-2021.gadam

SATURS

Stratēģijā lietoto terminu skaidrojums	3-4
IEVADS	5
1. PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS	
1.1. Atbildīgās institūcijas un tiesiskais regulējums	5-8
1.2. Līdzšinējās Stratēģijas izpilde	8-9
1.3. Pašvaldības korupcijas novēršanas vides analīze	
1.3.1. Socioloģiskās aptaujas rezultāti	9-10
1.3.2. Sistēmas efektivitātes un iedarbīguma novērtējuma kopsavilkums	10-13
2. RĪGAS PILSĒTAS PAŠVALDĪBAS PRETKORUPCIJAS STRATĒGIJAS 2018.-2021.GADAM MĒRĶIS UN APAKŠMĒRĶI	13
3. STRATĒGIJAS APAKŠMĒRĶI	
3.1. Pilnveidot vienoto korupcijas novēršanas sistēmu Pašvaldībā	13-15
3.2. Nodrošināt lietderīgu un likumīgu rīcību ar Pašvaldības mantu	15-16
3.3. Mazināt riskus Pašvaldības Institūciju publiskajos iepirkumos	16-17
3.4. Pilnveidot cilvēkresursu vadību un mazināt amatpersonu interešu konflikta iespējamību Pašvaldībā	17-19
3.5. Pilnveidot publisko pakalpojumu kvalitāti Pašvaldības Institūcijās	19-20
4. STRATĒGIJAS IEVIEŠANA UN UZRAUDZĪBA	20
5. STRATĒGIJAS SASAISTE AR TIESĪBU AKTIEM UN ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM	20-21

Stratēģijā lietoto terminu skaidrojums

Atzinums – dokuments, ko sastāda Rīgas domes Birokrātijas apkarošanas centrs par veikto pārbaudi un kas satur konstatējumus, secinājumus un priekšlikumus konstatēto trūkumu (risku) novēršanai.

Centrs – Rīgas domes Birokrātijas apkarošanas centrs.

Korupcijas risks – varbūtība, ka kāds no Pašvaldības Institūcijas darbiniekiem, kuram uzticēta vara vai atbildība noteiktu pilnvaru ietvaros, ar nodomu vai bez nodoma rīkosies savu vai citas personas materiālo interešu labā, gūstot sev vai nodrošinot citiem nepienākošos labumus, nodarot kaitējumu Pašvaldības Institūcijai, Pašvaldībai.

Korupcijas novēršana – darbības, kas vērstas uz koruptīvas rīcības iespēju sašaurināšanu, pilnveidojot tiesību aktus un procedūras, kas nodrošina atbilstošu uzraudzību un kontroli Pašvaldības Institūciju funkciju un uzdevumu izpildē, veicina Pašvaldības Institūciju darbinieku (valsts amatpersonu) godprātīgu attieksmi pret darba pienākumiem, tādējādi mazinot korupcijas risku līmeni vai arī izskauž korupcijas rašanās iespējas nākotnē.

Korupcijas risku pārvaldība – pasākumu kopums, kas paredz regulāru korupcijas risku identificēšanu, novērtēšanu, prioritāšu noteikšanu, rīcību korupcijas risku mazināšanai (vai novēršanai) plānošanu un ieviešanu, risku mazināšanas (vai novēršanas) pasākumu pārskatīšanu un risku mazināšanas (vai novēršanas) pasākumu rezultātu novērtēšanu.

Komiteja – Rīgas domes Drošības, kārtības un korupcijas novēršanas jautājumu komiteja.

Rezultatīvais rādītājs – rezultāta pazīme, kas nodrošina iespējami objektīvu mērījumu, kuru var izteikt kā skaitlisku vērtību vai arī kā vārdu savienojumu, kas norāda rezultatīvo rādītāju veidu (piemēram, izdots iekšējais tiesību akts; apmācīti 100 darbinieki).

Pašvaldības Institūcija – Rīgas pilsētas pašvaldības centrālās administrācijas struktūrvienības, iestādes, aģentūras un pašvaldības kapitālsabiedrības.

Institūcijas vadītājs – Pašvaldības institūcijas vadītājs vai viņa pilnvarota persona (kapitālsabiedrībā – valde vai valdes pilnvarota persona).

Pārbaude – Centra darbinieku veikto darbību kopums, lai konstatētu birokrātiju un korupcijas pazīmes, darbinieku pienākumu nepildīšanu vai nekvalitatīvu pildīšanu, iespējamus trūkumus Pašvaldības Institūciju pretkorupcijas pasākumu plānos un to izpildē.

Pretkorupcijas pasākumi – pasākumu kopums, kuru mērķis ir novērst korupcijas iespējas Pašvaldības Institūcijās, Pašvaldībā.

Realizācijas plāns – dokuments, kurā noteikts pasākumu kopums Stratēģijas izpildei.

Sistēma – savstarpēji saistītu elementu, kuru uzdevums ir mazināt iespējamus korupcijas riskus Pašvaldībā, kopums.

Stratēģija – Rīgas pilsētas pašvaldības pretkorupcijas plānošanas dokuments, kas nosaka darbības un attīstības virzienus korupcijas novēršanai Pašvaldībā.

Vadlīnijas – Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja 2018.gada vadlīnijas “Vadlīnijas par iekšējās kontroles sistēmas pamatprasībām korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai publiskas personas institūcijā”, kas izstrādātas ar mērķi nodrošināt Ministru kabineta 17.10.2017. noteikumu Nr.630 “Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmas pamatprasībām korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai publiskas personas institūcijā” izpildi un veicināt izpratni par iekšējās kontroles sistēmas pamatprasībām korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai publiskas personas institūcijās.

Pašvaldība – Rīgas pilsētas pašvaldība.

IEVADS

Stratēģija 2018.-2021.gadam ir vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments, kas izstrādāts saskaņā ar Rīgas domes 01.03.2011. saistošo noteikumu Nr.114 "Rīgas pilsētas pašvaldības nolikums" 56.3.apakšpunktu, kas nosaka, ka Komitejas kompetencē ir Stratēģijas izstrādāšana un tās īstenošanas pārraudzība.

Rīgas domes priekšsēdētāja 07.04.2015. iekšējo noteikumu Nr.3 "Korupcijas novēršanas sistēmas organizācijas un kontroles veikšanas kārtība Rīgas pilsētas pašvaldībā" 6.1., 6.2.apakšpunktos noteikts, ka Komiteja organizē Stratēģijas un Realizācijas plāna izstrādi, apstiprina Stratēģiju un veic tās īstenošanas pārraudzību.

Stratēģija 2018.-2021.gadam ir izstrādāta nodrošinot integrētu un vienotu Pašvaldības politiku korupcijas novēršanā.

Stratēģijas izstrādē ņemti vērā Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādņēs 2015.-2020.gadam (Ministru kabineta 16.07.2015. rīkojums Nr.393 "Par korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādņēm 2015.-2020.gadam") ietvertie rīcības virzieni un uzdevumi korupcijas mazināšanai un to izpilde Pašvaldībā, Stratēģijas 2014.-2017.gadam, Realizācijas plāna 2014.-2017.gadam un aktualizētā Realizācijas plāna 2016.-2017.gadam izpildes rezultāti un to novērtējums, esošā stāvokļa analīze korupcijas novēršanā Pašvaldībā, Pašvaldības Institūciju izteiktie priekšlikumi, kā arī SIA "PricewaterhouseCoopers" novērtējumā "Rīgas pilsētas pašvaldības korupcijas kontroles sistēmas efektivitātes un iedarbīguma novērtējums" sniegtās rekomendācijas un ieteikumi.

Stratēģija nosaka Pašvaldības darbības un attīstības virzienus korupcijas novēršanas jautājumos un ir turpinājums iepriekšējā plānošanas periodā noteiktajiem prioritārajiem pretkorupcijas pasākumiem.

Stratēģijā ir norādīta informācija par esošo stāvokli korupcijas novēršanā Pašvaldībā, Stratēģijas realizācijā iesaistītās puses, Stratēģijā 2014.-2017.gadam izvirzītā mērķa (apakšmērķu) izpildes novērtējums, kā arī sasniedzamie rezultāti korupcijas novēršanai Pašvaldībā laika periodā no 2018.gada līdz 2021.gadam.

Stratēģija izstrādāta saskaņā ar starptautiskajiem un nacionālajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar Rīgas pilsētas pašvaldības iekšējiem tiesību aktiem.

1. PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS

1.1. Atbildīgās institūcijas un tiesiskais regulējums

Likuma "Par pašvaldībām" 22., 23.pantā noteikts, ka pašvaldības domes darbs notiek sēdēs un pastāvīgās komitejās un domes darba organizāciju nosaka attiecīgās pašvaldības nolikums, kas izstrādāts saskaņā ar likumu "Par pašvaldībām".

Rīgas domes 01.03.2011. saistošie noteikumi Nr.114 "Rīgas pilsētas pašvaldības nolikums" nosaka iedzīvotājiem pārskatāmu Pašvaldības (turpmāk – Nolikums) pārvaldes organizāciju, lēmumu pieņemšanas kārtību, iedzīvotāju tiesības vietējā pārvaldē, kā arī citus pašvaldības darba organizācijas jautājumus ar mērķi tuvināt pārvaldi Pašvaldības pakalpojumu saņēmējiem. Nolikuma 56.punktā, 56.3.–56.6. apakšpunktos noteikts, ka Komitejas kompetencē ir:

- Stratēģijas izstrādāšana un tās īstenošanas pārraudzība;

- Pašvaldības Institūciju sagatavoto rīcības plānu korupcijas risku mazināšanai izvērtēšana un to īstenošanas pārraudzība;
- sabiedrības iesaistīšanās korupcijas un tās risku novēršanā veicināšana;
- Pašvaldības un valsts institūciju sadarbības korupcijas risku mazināšanai koordinēšana un pilnveidošana.

Likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” (turpmāk – Likums) 20.panta pirmajā daļā noteikts, ka publiskas personas institūcijas vadītājam ir pienākums atbilstoši savai kompetencei nepieļaut, lai šajā institūcijā strādājošās valsts amatpersonas nonāktu interešu konflikta situācijā un šādā situācijā īstenotu valsts amatpersonas amata pilnvaras, savukārt Likuma 20.panta trešajā daļā noteikts, ka publiskas personas institūcijas vadītājam šajā Likumā paredzētajos gadījumos un kārtībā ir pienākums izlemt jautājumu par valsts amatpersonas iespējamo amata savienošanu ar citu amatu, uzņēmuma līguma vai pilnvarojuma izpildi.

Likuma 20.panta astotajā daļā noteikts, ka Ministru kabinets izdod noteikumus par iekšējās kontroles sistēmas pamatprasībām korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai publiskas personas institūcijā.

17.10.2017. stājās spēkā Ministru kabineta noteikumi Nr. 630 “Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmas pamatprasībām korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai publiskas personas institūcijā” (turpmāk – Ministru kabineta noteikumi), kas izdoti saskaņā ar likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 20. panta astoto daļu.

Ministru kabineta noteikumu 1. un 3.punktā noteikts, ka tie nosaka iekšējās kontroles sistēmas pamatprasības korupcijas riska novēršanai publiskas personas institūcijā un institūcijas vadītājs vai viņa pilnvarota persona nodrošina iekšējās kontroles sistēmas korupcijas riska novēršanai (turpmāk – sistēma) izveidi, pilnveidošanu un uzturēšanu.

Ministru kabineta noteikumu 4.punktā noteikts, ka Institūcijas vadītājs vai viņa pilnvarota persona var izveidot iekšējās kontroles struktūrvienību vai pilnvarot kādu institūcijas struktūrvienību vai darbinieku veikt šīs darbības.

Lai nodrošinātu Ministru kabineta noteikumu vienotu izpildi par iekšējās kontroles sistēmas pamatprasībām korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai publiskas personas institūcijās, Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja izveidotā darba grupā tika izstrādātas Vadlīnijas, kas nodrošina Eiropas ekonomiskās sadarbības organizācijas rekomendāciju un Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādņēs 2015.-2020.gadam iekļauto uzdevumu izpildi.

Vadlīniju mērķis ir sniegt ieteikumus, metodisku palīdzību un piemērus publiskas personas institūcijām iekšējās kontroles sistēmas korupcijas riska novēršanai izveidei, pilnveidošanai un uzturēšanai. Vadlīnijas ir publiski pieejamas KNAB mājaslapā internetā.

Vadlīnijās norādīts, ka institūcijas vadītājs nodrošina Sistēmas izveidi, pilnveidošanu un uzturēšanu, savukārt ievērojot lietderības apsvērumus, Sistēmas izveidei un uzraudzīšanai var pilnvarot darbinieku vai esošu struktūrvienību.

Jāatzīmē, ka Vadlīnijās norādīts, ka institūcijas pretkorupcijas pasākumu plānu, kas izstrādāts saskaņā ar šīm Vadlīnijām, var noteikt kā ierobežotas pieejamības informāciju, jo tas atklāj detalizētu korupcijas risku analīzi un izvērtējumu, kā arī ietver konkrētus pasākumus korupcijas risku mazināšanai vai novēršanai.

Nolikuma 19.2.4.apakšpunktā noteikts, ka Centrs ir īpaša statusa Pašvaldības struktūrvienība, kas tieši pakļauta Rīgas domes priekšsēdētājam, savukārt Nolikuma 21.punktā, 21.2.apakšpunktā noteikts, ka Centrs nodrošina Sistēmas metodisko vadību labas pārvaldības principa ieviešanā Pašvaldībā.

Rīgas domes priekšsēdētāja 12.08.2009. reglamenta Nr.3 “Rīgas domes Birokrātijas apkarošanas centra reglaments” 5.punkta apakšpunktos noteikts, ka Centrs korupcijas novēršanas jomā Pašvaldībā veic šādus uzdevumus:

- saņemt, apkopot un analizēt informāciju par trūkumiem Pašvaldības Institūciju darba organizācijā, lai īstenotu Rīgas domes priekšsēdētāja uzraudzību birokrātijas izskaušanā, korupcijas novēršanā un labas pārvaldības principa nodrošināšanā;
- izskata juridisko un fizisko personu iesniegumus (sūdzības) par Pašvaldības iestāžu amatpersonu un darbinieku amata pienākumu nepildīšanu vai nekvalitatīvu pildīšanu, ja iesniegumā (sūdzībā) ir sniegta informācija un argumenti par iespējamu labas pārvaldības principa neievērošanu vai korupciju Pašvaldības iestādē un iesniegums (sūdzība) nav jāizskata un lēmums nav jāpieņem atbilstoši Administratīvā procesa likumam;
- nodrošina Pašvaldības Sistēmas pārvaldību un metodisko vadību;
- veic Pašvaldības Institūciju novēršanas darbības koordināciju un pārraudzību un pretkorupcijas pasākumu plānu izpildes kontroli;
- organizē Pašvaldības Institūcijām izglītojošus pasākumus korupcijas novēršanas jomā;
- veic pārbaudes Pašvaldības Institūcijās lai konstatētu trūkumus darba organizācijā, tās darbinieku pienākumu nepildīšanu vai nekvalitatīvu pildīšanu, kā arī korupcijas pazīmes.

Kontroli pār Centra darbību saskaņā ar Nolikuma 56.10.apakšpunktā noteikto īsteno Komiteja.

Rīgas domes priekšsēdētāja 07.04.2015. iekšējo noteikumu Nr.3 “Korupcijas novēršanas sistēmas organizācijas un kontroles veikšanas kārtība Rīgas pilsētas pašvaldībā” (turpmāk – Iekšējie noteikumi) 1.punktā noteikts, ka iekšējie noteikumi nosaka Sistēmas organizāciju, sistēmas pārvaldības pamatnosacījumus, darbības uzraudzības un kontroles procedūru veikšanas kārtību Pašvaldībā.

Iekšējo noteikumu 3., 5. un 7.punktā noteikts, ka Sistēmas uzraudzību un tās pilnveidošanu Pašvaldībā atbilstoši tiesību aktu prasībām veic Rīgas domes priekšsēdētājs, sistēmas pārraudzību veic Komiteja, savukārt sistēmas pārvaldību un metodisko vadību – Centrs.

Centrs saskaņā ar Iekšējo noteikumu 8.punkta apakšpunktiem:

- izstrādā Stratēģijas un Realizācijas plāna projektu;
- izstrādā Pašvaldības Institūciju pretkorupcijas pasākumu plāna izpildes izvērtēšanas grafiku projektu;
- apkopo informāciju par Realizācijas plāna izpildi projektu Komitejai;
- veic pārbaudes Pašvaldības Institūcijās saskaņā ar Rīgas domes priekšsēdētāja uzdevumu vai Komitejas kārtējā gada apstiprināto Pašvaldības Institūciju pretkorupcijas pasākumu plānu un to izpildes izvērtēšanas grafiku. Centrs par veiktajām pārbaudēm sniedz atzinumus;

- organizē Pašvaldības Institūcijām izglītojošus pasākumus korupcijas novēršanas jomā;
- lai īstenotu Rīgas domes priekšsēdētāja uzraudzību korupcijas novēršanas jomā Pašvaldībā, saņem, apkopo un analizē informāciju par trūkumiem Pašvaldības Institūciju darba organizācijā;
- sniedz Rīgas domes priekšsēdētājam priekšlikumus par Pašvaldības Institūciju darba uzlabošanu un konstatēto trūkumu novēršanu korupcijas novēršanas jomā;
- sniedz Rīgas domes priekšsēdētājam pārskatus par darba rezultātiem korupcijas novēršanas jomā Pašvaldībā.

Pašvaldības Institūcijas saskaņā ar iekšējo noteikumu 9.punkta apakšpunktiem Pašvaldības Sistēmas ietvaros:

- nodrošina Stratēģijas un Realizācijas plāna izpildi;
- veic funkciju un uzdevumu iespējamo korupcijas risku novērtējumu, izstrādā pretkorupcijas pasākumu plānu un nodrošina tā izpildi;
- pēc Centra rakstveida pieprasījuma, saskaņā ar Rīgas domes priekšsēdētāja uzdevumu vai Komitejas apstiprināto Pašvaldības Institūciju pretkorupcijas pasākumu plānu un to izpildes izvērtēšanas grafiku iesniedz Centram nepieciešamo dokumentu kopijas un paskaidrojumus pārbaudes veikšanai;
- veic izglītojošus pasākumus amatpersonām un darbiniekiem korupcijas novēršanas jomā;
- nodrošina Komitejas lēmumu izpildi;
- sniedz priekšlikumus Komitejai Stratēģijas un Realizācijas plāna izstrādei.

Rīgas domes priekšsēdētāja 17.10.2014. iekšējo noteikumu “Kārtība, kādā Rīgas domes Birokrātijas apkarošanas centrs veic pārbaudes” 1.punktā noteikts, ka iekšējie noteikumi nosaka kārtību, kādā Centrs veic pārbaudes Pašvaldības Institūcijās, kā arī kārtību, kādā tiek sagatavoti atzinumi, savukārt noteikumu 3.punktā noteikts, ka pārbaude Pašvaldības Institūcijā tiek veikta saskaņā ar Rīgas domes priekšsēdētāja uzdevumu vai saskaņā ar Komitejas apstiprināto Pašvaldības Institūciju pretkorupcijas pasākumu plānu un to izpildes izvērtēšanas grafiku.

1.2. Līdzšinējās Stratēģijas izpilde

Stratēģija 2014.-2017.gadam (apstiprināta ar Komitejas 06.02.2014. lēmumu, protokols Nr.18) aizvadītajā plānošanas periodā ir bijusi kā attīstības plānošanas dokuments korupcijas novēršanas jomā Pašvaldībā.

Stratēģijas 2014.-2017.gadam mērķis bija nodrošināt Pašvaldības darbiniekiem uzticētās varas godprātīgu, likumīgu izmantošanu sabiedrības interesēs, nosakot pretkorupcijas pasākumu politiku un prioritāros virzienus Pašvaldības Institūcijām. Mērķa sasniegšanai bija noteikti seši apakšmērķi:

- 1) nodrošināt lietderīgu un likumīgu rīcību ar valsts un pašvaldības mantu;
- 2) nodrošināt publisko iepirkumu “caurspīdīgumu”;
- 3) ieviest atklātu un efektīvu personāla atlases un vadības politikas sistēmu;
- 4) samazināt amatpersonu interešu konflikta iespējamību;
- 5) pilnveidot publisko pakalpojumu kvalitāti;
- 6) pilnveidot korupcijas novēršanas sistēmu, tās darbības uzraudzību un kontroli.

Stratēģijas 2014.-2017.gadam 4.punktā bija noteikts, ka tā tiks ieviesta, izpildot Realizācijas plānu, kurā noteikti veicamie pasākumi, to izpildes termiņi, par pasākumu izpildi atbildīgās Pašvaldības Institūcijas un to darbinieki.

Stratēģija 2014.-2017.gadam tika īstenota, katru gadu - kontrolējot Pašvaldības Realizācijas plāna 2014.-2017.gadam, aktualizētā Realizācijas plāna 2016.-2017.gadam un Pašvaldības Institūciju pretkorupcijas pasākumu plānu izpildi.

Informācija par katru gadu Realizācijas plānā norādīto pasākumu izpildi Pašvaldībā ir izvietota Rīgas pilsētas pašvaldības portālā sadaļā “Pašvaldība/Rīgas pilsētas pašvaldības pretkorupcijas stratēģija” https://pasvaldiba.riga.lv/LV/Channels/Riga_Municipality/rigas-pilsetas-pasvaldibas-pretkorupcijas-strategija/default.htm.

1.3.Pašvaldības korupcijas novēršanas vides analīze

1.3.1. Socioloģiskās aptaujas rezultāti

Tirgus un sabiedriskās domas pētījuma (SKDS) aptaujas dati liecina, ka 12% pētījuma dalībnieku 2017.gada novembrī bija apmierināti ar Pašvaldības darbu korupcijas risku mazināšanā, bet raksturojot trīs pirmkārt risināmās problēmas, cīņu ar korupciju spontāni nosauca 3% respondentu.

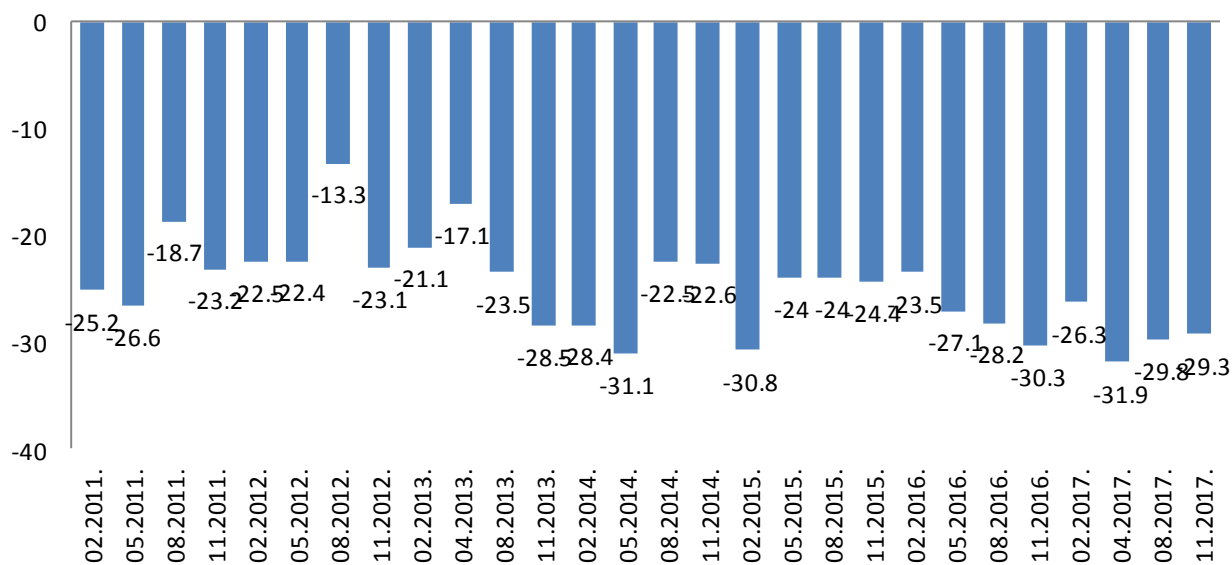
Vērtējot Pašvaldības darbu korupcijas risku mazināšanā, atzinīgu attieksmi (atbildes „pilnīgi apmierina” un „drīzāk apmierina”) par Pašvaldības sniegumu šajā jomā pauda 12% respondentu. Kritiski noskaņoti bija 45% pētījuma dalībnieku.

Salīdzinot 2017.gada augusta un novembra aptauju datus, jāsecina, ka apmierinātības indekss šajā jomā nav būtiski mainījies (augustā: -29.8, novembrī: - 29.3).

Apmierinātība ar korupcijas risku mazināšanu Pašvaldības darbā

J.: "Kā Jūs vērtējat Rīgas domes darbu likumā "Par pašvaldībām" noteikto funkciju izpildē: korupcijas risku mazināšana pašvaldības darbā?"

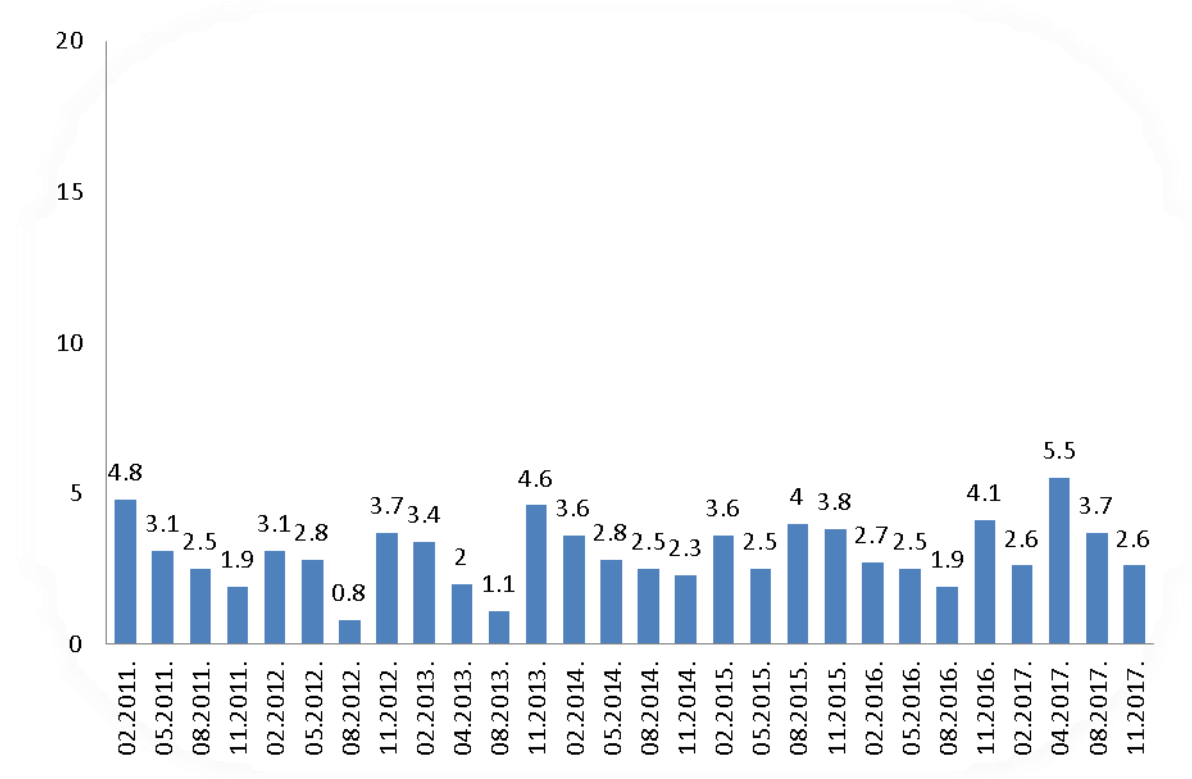
INDEKSA dinamika kopš 02.2011.

Apmierinātības indekss atspoguļo vērtējumu apmierina/neapmierina īpatsvaru, kur vērtējumu drīzāk apmierina/drīzāk neapmierina minēšanas biežums (%) ir reizināts ar koeficientu 0,5, bet vērtējumu pilnīgi apmierina/pilnīgi neapmierina minēšanas biežums – ar koeficientu 1. (SKDS, 2017.gada novembris)

Korupcijas mazināšanas problēmu aktualitāte Rīgā

J.: "Nosauciet, lūdzu, trīs problēmas, kuras Rīgas domei, Jūsaprāt, būtu jārisina pirmkārt!"
Atbildes "korupcijas mazināšana" minēšanas biežuma dinamika kopš 02.2011.

Bāzes: visi respondenti*

Atbildot uz jautājumu, respondentiem netika piedāvāti atbilžu varianti. Viņu sniegtās atbildes datu apstrādes gaitā tika apkopotas lielākās grupās (SKDS, 2017.gada novembris).

1.3.2. Sistēmas efektivitātes un iedarbīguma novērtējuma kopsavilkums

Pašvaldības Sistēmas efektivitātes novērtējumu (turpmāk – Novērtējums¹) par laika periodu no 2015.gada līdz 31.07.2017. veica SIA “PricewaterhouseCoopers” laika periodā no 13.10.2016. līdz 31.07.2017.

Novērtējuma laikā tika veikta Komitejas, izlases veidā atsevišķu Pašvaldības Institūciju vadītāju, Centra pārstāvju un amatpersonu intervijas, kā arī tika veikta Pašvaldības un Pašvaldības Institūciju dokumentu analīze.

Novērtēšanas laikā konstatēts:

- 1) Pašvaldības augstākā līmeņa normatīvais ietvars ir Pašvaldības iekšējie tiesību akti, kas nosaka Sistēmas kontroles procedūras, to organizatorisko sistēmu, funkciju un atbildības sadalījumu un tie ir:
 - a) Rīgas pilsētas pašvaldības Ētikas kodekss (apstiprināts 08.07.2008.);

¹ Izlases veidā iekļautajām Pašvaldības Institūcijām

- b) Rīgas Domes 07.10.2015. iekšējie noteikumi Nr. 3 “Korupcijas novēršanas sistēmas organizācijas un kontroles veikšanas kārtība Rīgas pilsētas pašvaldībā”;
 - c) Stratēģija 2014.-2017.gadam (apstiprināta 31.01.2014.);
 - d) aktualizētais Realizācijas plāns 2016.-2017.gadam (apstiprināts 20.04.2016.).
- 2) Pašvaldībā korupcijas risku novēršanas politiku stratēģiski vada atbildīgā Komiteja, ir izvirzīti Stratēģiskie mērķi un konkrēti apakšmērķi, tiek monitorēta Pašvaldības Institūciju pretkorupcijas plānu izpilde, Pašvaldības Institūciju vadītājiem ir nodrošinātas iespējas kontrolēt savu padoto rīcību.
 - 3) Pašvaldības Institūcijas ievēro iekšējā korupcijas novēršanas regulējuma prasības un plāno pasākumus stratēģisko apakšmērķu sasniegšanai.
 - 4) Pašvaldība nodrošina augstu atklātības līmeni, jo Pašvaldības Stratēģija un Realizācijas plāni, pārskati par to izpildi, tiek publiskoti Pašvaldības portālā.
 - 5) Pašvaldībā ir izveidota Sistēma, kas balstīta uz Pašvaldības vadības līmenī apzinātajiem riskiem, kā arī ņemot vērā Pašvaldības Institūciju korupcijas risku novērtējumu.
 - 6) Stratēģijas izpildi politiskā līmenī pārrauga Komiteja, balstoties uz administratīvā līmenī Centra veiktajām pārbaudēm un to rezultātiem.
 - 7) Stratēģijā 2014.-2017.gadam izvirzīts vispārīgs sasniedzamais mērķis un 6 apakšmērķi, kuru ieviešanai ir izstrādāts Realizācijas plāns. Izvirzītie mērķi lielākoties ir terminēti.
 - 8) Novērtēšanas laikā netika konstatēts, ka Pašvaldības Institūcijas atteiktos pildīt kādu no Stratēģijā izvirzītajiem apakšmērķiem un Realizācijas plānā iekļautiem pasākumiem.
 - 9) Pārskats par Stratēģijas un Realizācijas plāna izpildi 2015., 2016.gadā sniedz priekšstatu par paredzēto pasākumu izpildi un regulāru politiskā un administratīvā līmeņa uzraudzību.
 - 10) Stratēģijas, ikgadējo tās Realizācijas plānu, atskaišu un atzinumu par to izpildi, kā arī Pašvaldības Institūciju pretkorupcijas pasākumu plānu un atskaišu par to izpildi analīze un atbildības valsts līmeņa attīstības plānošanas dokumentu mērķiem un pasākumiem novērtējums liecina, ka Pašvaldībā ir izveidots nepieciešamais pretkorupcijas pasākumu stratēģiskais un normatīvais ietvars.
 - 11) Informācijas apmaiņa starp Komiteju un Pašvaldības Institūcijām par būtiskākajiem pasākumiem korupcijas risku ietekmes mazināšanai ir nodrošināta.
 - 12) Pašvaldībā korupcijas risku pārvaldība ir deleģēta Pašvaldības Institūciju līmenī, kontroles pasākumi tiek īstenoti saskaņā ar riska īpašnieka ieskatiem. Plašāko ietekmi gūst pasākumi, kas kā apakšmērķi precīzi formulēti Stratēģijā un tiek īstenoti iekšējos noteikumos paredzētajā formā.
 - 13) Pašvaldības Institūcijās patstāvīgi tiek veikts korupcijas risku novērtējums un plānotie pretkorupcijas pasākumi, taču atsevišķās Pašvaldības Institūcijās tie mēdz būt ar ievērojamiem trūkumiem, uz ko norāda gan pārkāpumu incidenti, gan pretkorupcijas pasākumu plāna analīze, ko veic Centrs un izvērtē Komiteja.

- 14) Vadības līmeņa amatpersonām ir noteikti pienākumi korupcijas kontrolē, bet tie netiek kaskadēti līdz visu tiešo vadītāju amata aprakstiem visās Pašvaldības Institūcijās.
- 15) Pašvaldību Institūcijās intervētās amatpersonas izprot pretkorupcijas pasākumu būtību, taču pastāv risks, ka ne visi vadītāji uzņemas līderību šo procesu vadībā. Centrs kritiski izvērtē Pašvaldību Institūciju sagatavotos rīcības plānus korupcijas risku mazināšanai, norāda uz trūkumiem, ko ņem vērā atbildīgā Komiteja, lemjot par uzdevumu došanu attiecīgajai Pašvaldības Institūcijai.
- 16) Ar 2016.gadu tiek veikta korupcijas riskam visvairāk pakļauto funkciju un amatu sarakstu izstrāde Pašvaldības Institūcijās.
- 17) SIA "PricewaterhouseCoopers" augsta līmeņa novērtējums liecina, ka Centrs ļoti skrupulozi pārbauda Stratēģisko dokumentu prasību izpildi Pašvaldības Institūciju līmenī, stingri uzstāj uz trūkumu novēršanu, tomēr Pašvaldības Institūciju īstenotās iekšējās pretkorupcijas sistēmas vēl arvien ir ļoti atšķirīgā līmenī.
- 18) Novērtējumā iekļautās Pašvaldības Institūcijas apliecina, ka līdzdarbojas korupcijas risku novēršanas pasākumu plānošanā, sniedz priekšlikumus to uzlabošanai, tomēr, izvērtējot Pašvaldības Institūciju pretkorupcijas pasākumu plānus, atsevišķos gadījumos rodas priekšstats, ka Pašvaldības Institūciju pretkorupcijas pasākumu plāni ar vieniem un tiem pašiem uzdevumiem tiek aktualizēti ik gadu no jauna, risku novērtējums nemainās, ko Centrs vienlaicīgi ir norādījis atzinumos.
- 19) Zemākā līmeņa Pašvaldības Institūciju amatpersonām un darbiniekiem ir nodrošināta informācija par būtiskākajiem pasākumiem korupcijas risku ietekmes mazināšanai Pašvaldībā.
- 20) Darbinieku sākotnējā un tālākā apmācība, tai skaitā par pretkorupcijas jautājumiem, tiek regulāri īstenota gan Pašvaldībā kopumā, gan arī Pašvaldības Institūcijās atsevišķi. Centrs nodrošina Pašvaldības Institūciju darbinieku tālākizglītotāju mācības. Mācības vada profesionāls Centra darbinieks (pasniedzējs), kura zināšanas un mācību kvalitāti augsti novērtē mācību dalībnieki. Tomēr nav pārliecības, ka tālākizglītošana Pašvaldības Institūciju līmenī notiek pēc iecerētā scenārija.

Ieteikumi:

- 1) Pašvaldības Stratēģijā izvirzīto mērķu sasniegšanas pakāpi nepieciešams mērīt ar uzskatāmiem rezultātiem rādītājiem, tos norādot Realizācijas plānā.
- 2) Pašvaldības Institūcijas augstākā līmeņa vadībai jāgūst pārliecība, ka riskiem ir identificēti īpašnieki, ka tiem ir izvēlētas risku pārvaldības metodes.
- 3) Ieteicams izveidot vienotas vadlīnijas par korupcijas risku identificēšanu, būtiskākās ietekmes un augstākās iespējamības novērtējumu, lai veicot ārēju novērtējumu, varētu izsekot, pēc kādiem kritērijiem tiek novērtēta katra Pašvaldības Institūcija kopumā (piemēram, "vidēja riska iestāde").
- 4) Visiem Pašvaldības Institūciju vadītājiem atbilstoši hierarhiskajam līmenim amatu aprakstos ir nosakāms pienākums uzraudzīt padotībā esošo darbinieku rīcību un nepieļaut amata pienākumu izpildi interešu konflikta situācijā.
- 5) Organizēt Pašvaldības Institūciju atbildīgo darbinieku apmācību par Realizācijas plāna un Pašvaldības Institūciju pretkorupcijas pasākumu plāna izstrādi un

kontroli (“prāta vētras”) korupcijas risku identificēšanai, risku formulēšanai un novēršanai Pašvaldības Institūciju funkciju un uzdevumu izpildē.

- 6) Veicināt ziņošanu par pārkāpumiem, ieviešot trauksmes cēlēju aizsardzības procedūras Pašvaldībā.
- 7) Pašvaldības Institūciju vadītājiem noteikt pastāvīgu pienākumu ne retāk kā reizi gadā organizēt padotībā esošajiem darbiniekiem informatīvu pasākumu par pretkorupcijas jautājumiem, t.sk. nosakot, ka Pašvaldības Institūciju vadītāji apmācībās izskaidro korupcijas risku pārvaldību Pašvaldības Institūcijā un izvērtē risku mazināšanas pasākumu efektivitāti.

2. RĪGAS PILSĒTAS PAŠVALDĪBAS PRETKORUPCIJAS STRATĒGIJAS 2018.-2021.GADAM MĒRĶIS UN APAKŠMĒRĶI

Stratēģijas mērķis:

Nodrošināt Pašvaldības darbiniekiem uzticētās varas godprātīgu, likumīgu izmantošanu sabiedrības interesēs, nosakot pretkorupcijas pasākumu politiku un prioritāros virzienus Pašvaldībā.

Mērķa sasniegšanai noteikti pieci apakšmērķi:

1. Pilnveidot korupcijas novēršanas sistēmu Pašvaldībā.
2. Nodrošināt lietderīgu un likumīgu rīcību ar Pašvaldības mantu.
3. Mazināt riskus Pašvaldības Institūciju publiskajos iepirkumos.
4. Pilnveidot cilvēkresursu vadību un samazināt amatpersonu interešu konflikta iespējamību.
5. Pilnveidot publisko pakalpojumu kvalitāti Pašvaldības Institūcijās.

3. STRATĒGIJAS APAKŠMĒRĶI

3.1. Pilnveidot korupcijas novēršanas sistēmu Pašvaldībā.

Saskaņā ar Nolikumu Komiteja izvērtē un apstiprina Stratēģiju, kuras projektu izstrādā Centrs tajā nosakot galvenos pretkorupcijas pasākumus, savukārt Realizācijas plānu apstiprina Rīgas domes priekšsēdētājs.

Pašvaldības vienotās korupcijas novēršanas sistēmas pamatā ir:

1. korupcijas risku pārvaldības sistēmu ieviešana un uzturēšana Pašvaldības Institūcijās;
2. Pašvaldības Institūciju izveidoto korupcijas risku pārvaldes sistēmu, plānoto un ieviesto korupcijas risku pārvaldības pasākumu (pretkorupcijas pasākumu plānu) izvērtēšana Centrā un Komitejā;
3. darbinieku apmācība korupcijas novēršanas jautājumos.

Šobrīd Iekšējie noteikumi nosaka Sistēmas organizāciju un pārvaldības pamatnosacījumus, darbības uzraudzības un kontroles procedūru veikšanas kārtību Pašvaldībā.

Ministru kabineta noteikumu 8.3.1.apakšpunktā noteikts, ka Institūcijas vadītājs iekšējā normatīvajā aktā nosaka kārtību, kā darbiniekiem ir jārīkojas gadījumā, ja tie vēlas ziņot par iespējamām pārkāpumiem (tai skaitā iespējamām koruptīvām darbībām), ietverot pasākumus, lai nodrošinātu ziņotāja anonimitāti un aizsardzību.

Lai nodrošinātu Ministru kabineta noteikumu 8.3.1.apakšpunkta izpildi un pilnveidotu Sistēmu Pašvaldībā, tiek plānots izdot Pašvaldības iekšējo tiesību aktu, kas reglamentēs kārtību, kādā Pašvaldības darbiniekiem ir jārikojas gadījumā, ja tie vēlas ziņot par iespējamiem pārkāpumiem, tai skaitā iespējamām koruptīvām darbībām, ietverot pasākumus, kas nodrošinās ziņotāja anonimitāti un aizsardzību. Savukārt Realizācijas plānā tiks noteikta Pašvaldības Institūcija (Institūcijas), kas būs atbildīga par šī pasākuma izpildi Pašvaldībā.

Lai nodrošinātu Sistēmas darbību saskaņā ar Ministru kabineta noteikumos noteikto, Pašvaldības Institūcijas vadītājam vai viņa pilnvarotai personai ir jāidentificē, jāanalizē un jānovērtē korupcijas riski, jāidentificē korupcijas riskam pakļautie amati un jānosaka pasākumi riska mazināšanai vai novēršanai izstrādājot Pašvaldības Institūcijas pretkorupcijas pasākumu plānu.

Pretkorupcijas pasākumu plānu izstrāde un aktualizēšana ir viena no svarīgākajām pretkorupcijas pasākumu sastāvdaļām, jo tieši plānos ir noteikti konkrēti korupcijas risku mazināšanas uzdevumi, izpildes termiņi un atbildīgās personas.

Centrs 2014.-2017.gadā Sistēmas ietvaros ir veicis 44 pārbaudes Pašvaldības Institūcijās un Komitejai sniedzis 49 atzinumus par Realizācijas plāna un Pašvaldības Institūciju pretkorupcijas pasākumu plānu izpildi noteiktā laika posmā.

Centrs 2018.-2021.gadā plāno veikt 60-70 pārbaudes Pašvaldības Institūcijās un par Realizācijas plāna un Pašvaldības Institūciju pretkorupcijas pasākumu plānu izpildi noteiktā laika posmā sniegt atzinumus Komitejai, kas vienlaicīgi kā atsevišķs pasākumus tiks norādīts Realizācijas plānā.

Līdz 31.12.2017. Pašvaldības Institūcijas korupcijas risku identificēšanu un to analīzi, korupcijas riskam pakļauto amatu izvērtēšanu un pretkorupcijas pasākumu plāna izstrādi veica saskaņā ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja vadlīnijām "Vadlīnijas iestādes pretkorupcijas pasākumu plāna izstrādei" (KNAB, 2005., 2009).

Turpmāk plānots, ka Pašvaldības Institūcijas korupcijas risku identificēšanu un to novērtēšanu, korupcijas riskam pakļauto amatu noteikšanu un izvērtēšanu, Pašvaldības Institūciju darbinieku apmācību korupcijas novēršanas jautājumos, kā arī pretkorupcijas pasākumu izstrādi un to izpildes kontroli veiks saskaņā ar Vadlīnijām, kas izstrādātas saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem. Vienlaicīgi tiek plānots veikt grozījumus Pašvaldības Iekšējos noteikumos nosakot, ka Pašvaldības Institūcijas pretkorupcijas pasākumu plānus izstrādā un kontrolē saskaņā ar Vadlīnijām.

Ņemot vērā, ka pretkorupcijas pasākumu plāns, kas izstrādāts saskaņā ar Vadlīnijām turpmāk atklās detalizētu korupcijas risku analīzi un izvērtējumu, kā arī ietvers konkrētus pasākumus korupcijas riska mazināšanai vai novēršanai Pašvaldības Institūcijā, plānots veikt grozījumus Iekšējos noteikumos, nosakot, ka Pašvaldības Institūcijas pretkorupcijas pasākumu plāns ir ierobežotas pieejamības informācija.

Lai Pašvaldības Institūcijas nodrošinātu kvalitatīvu pretkorupcijas pasākumu plānu izstrādi un to kontroli saskaņā ar Vadlīnijām Centrs organizēs mācības Pašvaldības Institūciju atbildīgajiem darbiniekiem.

Ministru kabineta noteikumu 6.punkta 6.5.apakšpunktā noteikts, ka Sistēmas ietvaros Institūcijas vadītājs nodrošina darbinieku izglītošanu korupcijas novēršanas jautājumos.

Lai nodrošinātu Ministru kabineta noteikumu un Vadlīniju izpildi tiks veikti grozījumi Iekšējos noteikumos, kā arī tiks noteikts pasākumu kopums Realizācijas plānā, kas nodrošinās Pašvaldības Institūciju darbinieku apmācību korupcijas novēršanas jomā un šo zināšanu pārbaudi, kuru plānots veikt reizi trīs gados, savukārt darbiniekiem, uzsākot darbu Pašvaldības Institūcijās, minētās apmācības būs jānodrošina trīs mēnešu laikā pēc darba tiesisko attiecību nodibināšanas.

Stratēģijas un Realizācijas plāna ietvaros tiek plānots, ka Centrs organizēs Pašvaldības Institūciju atbildīgo darbinieku apmācību korupcijas novēršanas jautājumos, kuri savukārt nodrošinās darbinieku apmācību savā darba vietā - Pašvaldības Institūcijā.

Ministru kabineta noteikumu 9.punktā noteikts, ka kapitālsabiedrības reizi gadā un ne vēlāk kā trīs mēnešus pēc gada pārskata apstiprināšanas publisko tīmekļvietnē informāciju par kapitālsabiedrības iepriekšējā gadā veiktajiem pasākumiem korupcijas riska novēršanai.

Lai nodrošinātu Ministru kabineta noteikumu 9.punkta izpildi tiks veikti grozījumi Pašvaldības Iekšējos noteikumos.

3.2. Nodrošināt lietderīgu un likumīgu rīcību ar Pašvaldības mantu.

Likuma "Par valsts un pašvaldības finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu" 3.pants paredz pienākumu valsts vai pašvaldību iestādēm, valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrībām, kā arī kapitālsabiedrībām, kurās valsts vai pašvaldību daļa pamatkapitālā atsevišķi vai kopumā pārsniedz 50%, un kapitālsabiedrībām, kurās vienas vai vairāku valsts vai pašvaldības kapitālsabiedrību daļa pamatkapitālā atsevišķi vai kopumā pārsniedz 50%, rīkoties ar finanšu līdzekļiem un mantu lietderīgi.

Rīgas domes Audita un revīzijas pārvalde 2014.-2017.gadā ar mērķi pārbaudīt Rīgas pilsētas pašvaldības līdzekļu izlietojuma likumību un lietderību ir veikusi 36 finansiāli saimnieciskās darbības revīzijas Rīgas pilsētas pašvaldības centrālās administrācijas struktūrvienībās, iestādēs, institūcijās un aģentūrās, 6 pamatbudžeta programmu (fondu) līdzekļu izlietojuma revīzijas. Veikto revīziju rezultātā ir sagatavoti 124 priekšlikumi konstatēto trūkumu novēršanai. Rīgas domes Audita un revīzijas pārvalde 2014.-2017.gadā ir veikusi arī 22 finansiāli saimnieciskās darbības revīzijas pašvaldības kapitālsabiedrībās un publiski privātā kapitālsabiedrībā, kurā Rīgas pilsētas pašvaldības daļa pamatkapitālā pārsniedz 50%. Veikto revīziju rezultātā ir sagatavoti 150 priekšlikumi konstatēto trūkumu novēršanai.

Bez tam Audita un revīzijas pārvalde 2014.-2017.gadā ir veikusi 4 tematiskās pārbaudes konkrētu jautājumu pārbaudei Rīgas pilsētas pašvaldības iestādēs un pašvaldības kapitālsabiedrībās. Veikto tematisko pārbaūžu rezultātā ir sagatavoti 5 priekšlikumi konstatēto trūkumu novēršanai

Rīgas domes Labklājības departamenta Audita nodaļa 2014.-2017.gadā padotības iestādēs ir veikusi 14 iekšējos auditus, 1 audita pēcpārbaudi un 37 tematiskās pārbaudes.

Rīgas domes Labklājības departamenta Audita nodaļa 2018.-2021.gadā padotības iestādēs plāno veikt 10-15 iekšējos auditus un 30-35 tematiskās pārbaudes.

Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta Audita un revīzijas nodaļa 2014.-2017.gadā padotības iestādēs ir veikusi 99 iekšējos auditus un 147 tematiskās pārbaudes.

Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta Audita un revīzijas nodaļa 2018.-2021.gadā padotības iestādēs plāno veikt 135 iekšējos auditus un 156 tematiskās pārbaudes.

Lai mazinātu korupcijas riskus Pašvaldības Institūciju darbinieku rīcībai ar pašvaldības mantu un finanšu resursiem, ir jānodrošina, ka Pašvaldības Institūcijās ir noteikta materiālo vērtību un izlietoto finanšu līdzekļu uzskaites kārtība, kā arī veikta mantas un finanšu līdzekļu izlietojuma kontrole.

Stratēģijas realizācijas ietvaros Rīgas domes Audita un revīzijas pārvalde turpinās veikt uzraudzību par Rīgas pilsētas pašvaldības centrālās administrācijas struktūrvienībās, iestādēs, institūcijās un aģentūrās konstatēto trūkumu novēršanu.

Rīgas domes Labklājības departamenta un Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta padotības iestādēs iekšējo auditu turpinās veikt šo departamentu audita struktūrvienībās, bet iekšējā audita darbības koordināciju Pašvaldībā turpinās veikt Rīgas domes Audita un revīzijas pārvalde.

3.3. Mazināt riskus Pašvaldības Institūciju publiskajos iepirkumos.

Iepirkumu uzraudzības birojs (turpmāk – IUB) 11.07.2017. ir publicējis un sniedzis informāciju par būtiskākajām un biežāk konstatētajām neatbilstībām iepirkuma procedūru dokumentācijā un norisē, kas ir konstatētas, veicot iepirkumu pirmspārbaudes².

IUB sniegtajā informācijā norādīta problemātika uz iepirkuma procedūru dokumentācijā – jautājumos par:

- reģistrēšanos noteiktos Latvijas Republikas reģistros un par prasībām attiecībā uz ārvalsts speciālistu kvalifikāciju un izglītību apliecināšu dokumentu atzīšanu;
- iepirkuma procedūras dokumentācijas grozījumu uzskatīšanu par precizējumiem;
- uzticamības nodrošināšanai iesniegto pierādījumu vērtēšanu;
- neatbilstošu nosacījumu noteikšanu attiecībā uz finanšu apgrozījuma apliecināšanas iespējām;
- pretendenta iepriekšējās pieredzes atbilstību konkrētiem Ministru kabineta noteikumiem vai konkrētiem standartiem;
- nepamatoti izvirzītām prasībām attiecībā uz pieredzi FIDIC līgumu ietvaros;
- pretendentu un kandidātu izslēgšanas nosacījumiem un to pārbaudes kārtību;
- neatbilstošu CPV kodu norādīšanu;
- prasībām iesniegt sertifikātus, kas saskaņā ar tiesību aktiem nav obligāti;
- neatbilstošu iepirkuma līguma veida izvēli;
- neatbilstoši izvirzītiem nosacījumiem attiecībā uz pretendentam (tā speciālistam) nepieciešamo būvprakses vai arhitekta prakses sertifikāta izdevēja institūciju;
- nepietiekamiem/nekvalitatīviem kritērijiem saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma vērtēšanai;
- prasībām iesniegt notariāli apliecinātas kopijas utt.

Saskaņā ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja vadlīnijām “Korupcijas un interešu konflikta risku samazināšanai publisko iepirkumu jomā” nepieciešams pilnveidot publisko iepirkumu plānošanas, organizēšanas, iepirkumu veikšanas un izpildes procesus.

² https://www.iub.gov.lv/sites/default/files/upload/Biezak_konstat_kludas-072017.pdf (aplūkots 24.01.2018.).

Centra 2014.-2017.gadā veikto Pašvaldības Institūciju pārbaužu rezultātā konstatēts, ka atsevišķos gadījumos pastāv problēmas iepirkumu līgumu izpildes uzraudzībā, par ko Centrs ir norādījis veikto pārbaužu atzinumos. Tādēļ nepieciešams pilnveidot atsevišķu Pašvaldības Institūciju iekšējos tiesību aktus, lai tajos noteiktu kārtību, kādā tiek nodrošināta iepirkumu atbildības dalīšanu starp iepirkumu plānošanu un iepirkumu veikšanu, līgumu izpildi un apmaksu.

Lai mazinātu korupcijas riskus publisko iepirkumu jomā, nodrošinātu iepirkumu efektivitāti un tiesību aktu pareizu piemērošanu, nepieciešams turpināt Pašvaldības Institūciju darbinieku, kuri piedalās publisko iepirkumu komisijās, apmācību.

Sevišķi svarīgi ir noteikt iepirkumu veikšanas kārtību tiem publiskajiem iepirkumiem, kuru veikšanu nereglamentē Publisko iepirkumu likums un Sabiedrisko pakalpojumu likums, t.i. to publisko iepirkumu veikšanu, kuros piegādes vai pakalpojumu līgumu paredzamā līgumcena ir mazāka par tiesību aktos noteikto.

Lai nodrošinātu vienveidīgu tiesību normu piemērošanu Pašvaldībā, tiek plānots izstrādāt tiesību vienotu “zemsliedzīga” iepirkumu veikšanas kārtību, kas kā atsevišķs pasākums tiks noteikts Realizācijas plānā.

Vienlaicīgi tiks turpināts darbs pie centralizētu iepirkumu ieviešanas Pašvaldībā.

3.4. Pilnveidot cilvēkresursu vadību un samazināt amatpersonu interešu konflikta iespējamību

Cilvēkresursu vadība ir viena no korupcijas riska zonām, tādēļ ir svarīgi, lai Pašvaldības Institūcijās būtu noteikti atsevišķi pretkorupcijas pasākumi cilvēkresursu politikas jomā, kas kalpotu par instrumentu korupcijas risku novēršanai.

Centra 2014.-2017.gadā veikto Pašvaldības Institūciju pārbaužu rezultātā konstatēts, ka atsevišķos gadījumos pastāv problēmas personāla atlasē, par ko Centrs ir norādījis veikto pārbaužu atzinumos.

Lai mazinātu korupcijas riskus cilvēkresursu vadībā nepieciešams pilnveidot personāla atlases procedūras, kas vērstas uz atklātu un brīvu personāla konkurenci.

Pašvaldības Institūcijām, lai mazinātu korupcijas riskus cilvēkresursu vadībā, jānodrošina informācijas publiskošana par ārējiem personāla atlases konkursiem uz vakantajiem amatiem, kā arī jānodrošina vienota un atklāta kandidātu atlases kārtība, nepieciešamības gadījumā pilnveidojot personāla atlases procedūras principus.

Pašvaldībā jānodrošina, lai visas personas, kuras saskaņā ar likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” prasībām ir atzīstamas par valsts amatpersonām, būtu likumā noteiktā termiņā atzītas par valsts amatpersonām un iekļautas valsts amatpersonu sarakstos.

Centra 2014.-2017.gadā veikto Pašvaldības Institūciju pārbaužu rezultātā konstatēts, ka atsevišķos gadījumos valsts amatpersonas ir pārkāpušas likumā “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonas darbībā” noteiktos aizliegumus un pildot amata pienākumus ir atradušās interešu konflikta situācijā.

Amatpersonu interešu konflikta situāciju nepieļaušanas nolūkā nepieciešams pastāvīgi kontrolēt amatpersonu amatu savienošanu.

Ministru kabineta noteikumu 8.punkta 8.3.2. un 8.3.2.apakšpunktā noteikts, ka Sistēmas ietvaros Institūcijas vadītājs iekšējos normatīvajos aktos nosaka:

- kārtību, kādā institūcijas valsts amatpersonas paziņo par savu atrašanos interešu konflikta situācijā, kā arī kārtību, kādā interešu konflikta situācijā esošās valsts amatpersonas funkcijas nodod izpildei citai valsts amatpersonai;
- amatu savienošanas atļauju izsniegšanas kārtību, tai skaitā nosakot šo atļauju pārskatīšanas kārtību, izvērtējot, vai nav mainījušies tiesiskie un faktiskie apstākļi, kuri pastāvēja atļaujas izsniegšanas brīdī, un vai valsts amatpersonas konkrētā amatu savienošana joprojām nerada interešu konfliktu, nav pretrunā ar valsts amatpersonai saistošām ētikas normām un nekaitē valsts amatpersonas tiešo pienākumu pildīšanai.

Ministru kabineta noteikumu 6.punkta 6.5.apakšpunktā noteikts, ka Sistēmas ietvaros Institūcijas vadītājs nodrošina darbinieku izglītošanu interešu konflikta novēršanas jautājumos.

Lai nodrošinātu Ministru kabineta noteikumu un Vadlīniju izpildi Pašvaldībā tiks izdoti iekšējie tiesību akti (iekšējais tiesību akts), kā arī tiks veikts pasākumu kopums, kas nodrošinās Pašvaldības Institūciju darbinieku apmācību interešu konflikta novēršanai, kas kā pasākumu kopums tiks noteikts Realizācijas plānā.

Lai ierobežotu likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” normu atšķirīgu interpretāciju un preventīvi novērstu interešu konflikta riskus valsts amatpersonu darbībā, nepieciešams veikt analīzi par biežāk konstatētajām problēmām Pašvaldības Institūcijās un uzdotajiem jautājumiem likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” normu piemērošanā, kuru Realizācijas plāna ietvaros nodrošinās Centrs.

Plānots, ka Stratēģijas realizācijas laikā tiks veikti grozījumi likumā “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”, tādējādi Centrs organizēs Pašvaldības Institūciju atbildīgo darbinieku apmācību interešu konflikta novēršanas jautājumos, kuri turpmāk nodrošinās Pašvaldības Institūciju darbinieku apmācību darba vietās.

Lai nodrošinātu Ministru kabineta noteikumu un Vadlīniju izpildi tiks veikti grozījumi Iekšējos noteikumos, kā arī pasākumi, kas nodrošinās Pašvaldības Institūciju darbinieku apmācību interešu konflikta novēršanas jomā un šo zināšanu pārbaudi. Plānots, ka apmācības tiks veiktas reizi trīs gados, savukārt darbiniekiem, uzsākot darbu Pašvaldības Institūcijās, minētās apmācības būs jānodrošina trīs mēnešu laikā pēc darba tiesisko attiecību nodibināšanas.

Lai arī koruptīvos darījumos iesaistītās personas (gan darbinieki, gan klienti) nav ieinteresētas informācijas izplatīšanā, nereti tieši sabiedrība norāda uz korupcijas riskus palielinošiem trūkumiem Pašvaldības darbībā vai sniedz informāciju par konkrētiem korupcijas gadījumiem. Tāpēc nepieciešams veikt informatīva rakstura pasākumus un informēt Rīgas pilsētas iedzīvotājus par to, ka Centrs ir Pašvaldības Institūcija, kurai var sniegt informāciju par Pašvaldības Institūcijas darbinieka (valsts amatpersonu) atrašanos interešu konflikta situācijā vai citiem koruptīva rakstura pārkāpumiem.

Kopš 2014.gada papildus likumā “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” noteiktajai informācijas sniegšanas kārtībai Centrs pilda kontaktpunkta funkcijas Pašvaldībā, nodrošinot nepieciešamo aizsardzību personai, kura informē par Pašvaldības Institūciju darbinieku (valsts amatpersonas) iespējamo atrašanos interešu konflikta situācijā vai citiem koruptīva rakstura pārkāpumiem. Tādējādi tiek

plānots ar tehnisko līdzekļu palīdzību nodrošināt iespēju Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem ziņot Centram par šādiem pārkāpumiem.

Ministru kabineta noteikumu 5.punkta 5.3.apakšpunktā noteikts, ka Institūcijas vadītājs izveido Sistēmu, kura tai skaitā nodrošina informācijas (datu) aizsardzību pret prettiesisku rīcību ar to, tajā skaitā pret neatļautu tās izpaušanu.

No 25.05.2018. būs jāpiemēro Eiropas Parlamenta un Padomes 27.04.2016. regula Nr. 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula).

Lai nodrošinātu Vispārīgās datu aizsardzības regulas prasību izpildi un mazinātu riskus Pašvaldībā, Rīgas domes Datu aizsardzības un informācijas tehnoloģiju drošības centrs koordinēs Pašvaldības Institūciju darbinieku apmācību personu datu aizsardzības jomā, kā arī izstrādās Pašvaldības iekšējos tiesību aktus, kas reglamentēs Personas datu apstrādes darbību reģistra izveides, aktualizēšanas kārtību, kā arī personas datu aizsardzības speciālista kompetenci Pašvaldībā, kas kā pasākumu kopums tiks noteikts Realizācijas plānā.

3.5. Pilnveidot publisko pakalpojumu kvalitāti Pašvaldības Institūcijās.

Lai uzlabotu Pašvaldības Institūciju sniegto publisko pakalpojumu kvalitāti, nepieciešams publiski sniegt precīzu un skaidri izprotamu informāciju par sniegto publisko pakalpojumu veidiem un kārtību, kādā tie tiek sniegti.

2014.-2017.gadā saskaņā ar Rīgas domes priekšsēdētāja rīkojumiem 7 darba grupas ir izvērtējušas un pilnveidojušas 108 publiskos pakalpojumus, kurus šobrīd sniedz Pašvaldības Institūcijas. Uz 01.01.2018. Pašvaldības Institūcijas Pašvaldībā sniedz 301 publisko pakalpojumu.

2018.-2021.gadā ar Rīgas domes priekšsēdētāja rīkojumiem tiek plānots izveidot 6-8 darba grupas, kas turpinās darbu pie Pašvaldības Institūciju publisko pakalpojumu izvērtēšanas un to pilnveidošanas.

Izvērtējot Pašvaldības Institūciju sniegto publisko pakalpojumu procesus, vienlaicīgi pastāv iespēja identificēt iespējamus korupcijas riskus Pašvaldības Institūciju uzdevumu un funkciju izpildē.

Lai Pašvaldības sniegto publisko pakalpojumu sistēma sekmīgi darbotos un nodrošinātu tai izvirzīto uzdevumu izpildi, nepieciešams arī turpmāk Rīgas domes Apmeklētāju pieņemšanas centram nodrošināt vienotu Pašvaldības pakalpojumu metodisko vadību un kopkataloga pārvaldību atbilstoši Pašvaldībā noteiktajai kārtībai.

Vienlaicīgi nepieciešams pilnveidot Pašvaldības Institūciju mājaslapās internetā sniegto informāciju par publiskajiem pakalpojumiem, tajās izvietojot Pašvaldības Institūciju publisko pakalpojumu reglamentējošos tiesību aktus, sniegto pakalpojumu aprakstus un procesu shēmas.

Viens no pasākumiem, kura ieviešana mazina arī korupcijas riskus, ir apmeklētāju plūsmas organizēšana un video novērošanas sistēmu uzstādīšana vietās, kurās ierodas apmeklētāji.

Svarīgi turpināt uzsākto e-pakalpojumu ieviešanu Pašvaldībā, kā rezultātā uzlabosies sniegto publisko pakalpojumu kvalitāte un to pieejamība, mazinot korupcijas riskus.

4. STRATĒGIJAS IEVIEŠANAS UN UZRAUDZĪBAS KĀRTĪBA

Atbildīgā institūcija par Stratēģijas īstenošanu Pašvaldībā ir Komiteja. Stratēģijas izpildē tiks iesaistītas visas Pašvaldības Institūcijas un to padotībā esošās iestādes.

Stratēģija tiks ieviesta izpildot Realizācijas plānu 2018.-2021.gadam, kurā noteikti veicamie pasākumi, to izpildes termiņi, par pasākumu izpildi atbildīgās Pašvaldības Institūcijas, kā arī sasniedzamo darbību rezultātīvie rādītāji.

5. STRATĒGIJAS SASAISTE AR TIESĪBU AKTIEM UN ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

Tiesību akti

1. Likums "Par pašvaldībām".
2. Informācijas atklātības likums.
3. Likums "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā".
4. Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likums.
5. Publisko iepirkumu likums.
6. Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likums.
7. Likums "Par Apvienoto Nāciju Organizācijas Pretkorupcijas konvenciju".
8. Likums "Par Eiropas Padomes Civiltiesību pretkorupcijas konvenciju".
9. Ministru kabineta 17.10.2017. noteikumi Nr. 630 "Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmas pamatprasībām korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai publiskas personas institūcijā".
10. Ministru kabineta 16.07.2015. rīkojums Nr.393 "Par korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādņem 2015.-2020.gadam" (pamatnostādnes grozītas ar Ministru kabineta 03.02.2016. rīkojumu Nr.110; Ministru kabineta 18.08.2016. rīkojumu Nr.459).
11. Rīgas domes 01.03.2011. saistošie noteikumi Nr.114 "Rīgas pilsētas pašvaldības nolikums".
12. Rīgas domes 05.07.2011. lēmums Nr.3385 "Par Rīgas attīstības programmas 2014.-2020.gadam izstrādes uzsākšanu un Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijas līdz 2025.gadam aktualizāciju".
13. Rīgas domes 22.10.2013. lēmums Nr.302 "Rīgas attīstības programma 2014.-2020.gadam".
14. Rīgas domes 27.09.2016. lēmums Nr.4284 "Par Rīgas attīstības programmas 2014.-2020.gadam Rīcības plāna un Investīciju plāna 2016.-2018.gadam aktualizāciju.
15. Rīgas domes priekšsēdētāja 12.08.2009. reglaments Nr.3 "Rīgas domes Birokrātijas apkarošanas centra reglaments" (grozījumi ar Rīgas domes priekšsēdētāja 20.03.2014. reglamentu Nr.2).
16. Rīgas domes priekšsēdētāja 07.04.2015. iekšējie noteikumi "Korupcijas novēršanas sistēmas organizācijas un kontroles veikšanas kārtība Rīgas pilsētas pašvaldībā".
17. Rīgas pilsētas izpilddirektora 21.02.2011. iekšējie noteikumi "Rīgas pilsētas pašvaldības pakalpojumu aprakstīšana, aprakstu aktualizēšana un publiskošana Rīgas pilsētas pašvaldības interneta portālā" (grozījumi ar Rīgas pilsētas

izpilddirektora 17.04.2012. iekšējiem noteikumiem Nr.8; Rīgas pilsētas izpilddirektora 16.12.2014. iekšējiem noteikumiem Nr.18).

Plānošanas dokumenti

1. Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014. – 2020.gadam (Saeima 20.12.2012.).
2. Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam (Saeima 10.06.2010.).
3. Nacionālas drošības koncepcija (Saeima 26.11.2015.).
4. Stratēģija ES 2020 (ES Padome 17.07.2010.).
5. Rīgas attīstības programmas 2014.–2020.gadam izstrādes uzsākšana un Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijas līdz 2025.gadam aktualizācija (Rīgas dome, 05.07.2011.).
6. Rīgas attīstības programma 2014.-2020.gadam (Rīgas dome, 22.10.2013.).
7. Rīgas attīstības programmas 2014.-2020.gadam Rīcības plāna un Investīciju plāna 2016.-2018.gadam aktualizācija (Rīgas dome, 27.09.2016.).
8. Rīgas pilsētas pašvaldības pretkorupcijas stratēģija 2014.-2017.gadam (Rīgas domes Drošības, kārtības un korupcijas novēršanas jautājumu komiteja, 06.02.2014.).
9. Rīgas pilsētas pašvaldības pretkorupcijas stratēģijas 2014.-2017.gadam realizācijas plāns (Rīgas domes priekšsēdētājs, 06.03.2014.).
10. Rīgas pilsētas pašvaldības pretkorupcijas stratēģijas 2014.-2017.gadam aktualizētais realizācijas plāns 2016.-2017.gadam (Rīgas domes priekšsēdētājs, 20.04.2016.).

Pētījums

“Rīgas pilsētas pašvaldības korupcijas kontroles sistēmas efektivitātes un iedarbīguma novērtējums” (31.07.2017., SIA “PricewaterhouseCoopers”).

Stratēģijas izstrādātāji

Stratēģija izstrādāta Centrā sadarbībā ar Pašvaldības Institūcijām.

25.01.2018., 11:33
5942

S.Novikovs, 67012031
sergejs.novikovs@riga.lv
A.Evardsons, 67026859
aigars.evardsons@riga.lv